

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 6.

TH. M. FRIES.

Juni

1857.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: E. FRIES: Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande II. — J. BACKHOUSE: A Monograph of the British Hieracia. LITT.-ÖFVERS.: Specimina för Adjunkten i Lund. — E. P. FRIES: Anteckningar öfver svamparnes geografiska utbredning. — TH. M. FRIES: De Stereocaulis et Pilophoris commentatio. PERSONAL-NOTISER: Bot. Profess. i Köpenhamn. — Resande Botanister. STRÖDDA UNDERR.: Spridda växtgeogr. bidrag t. Skand. Flora. — *Quercus insignis*. — Blommande Svenska växt. i Bot. trädg. i Upsala. — Annons.

Original-Afhandlingar.

I. Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande, af E. FRIES.

II.

(Forts.)

Vetenskapens svåraste onda är likväl nutidens oupp-
hörliga namnvexling; de, som minst kunna uträtta i sak, äro
häruti de verksamaste. Prioritetslagen, gifven i syfte att
förekomma detta onda, har alltid erkänts som en vigtig
grundsats; men det beror på dess tillämpning, antingen den
blir conserverande eller, blott abstrakt uppfattad, upplösande,
en outtömlig källa till namnvexling, i hvilket afseende
framledne Prof. Wahlenberg i sina till härvarande Bibliothek
öfverlemnade anteckningar, bevisar den vara en »*anti-linne-
ansk grundsats*.» Också kan ej förnekas, att Linné, isyn-
nerhet i fråga om slägtnamnen, gick mycket *despotiskt till-
väga*, förkastande en mängd äldre namn, icke blott af
Tournefort, *Plumier*, *Micheli*, *Vaillant*, hvilka fastställt
släktbegreppet, alldeles så som Linné sedermera antog, utan
ock af *Rajus*, *Rivinus* och flera äldre — *men till veten-
skapens väl*. Ty hvem vill väl nu utbyta *Syringa* mot
Lilac och otaliga andra? Äfven artnamnen efter binomial-

716X
17RS
268720

principen voro före Linné antagne af *Rivinus*, till och med ofta af *C. Bauhinus*. Då man derföre antagit året för utgifvandet af Linnés *Species Plant.* som normal-år, är det ett lika godtyckligt streck, som all census för politisk rättighet. Som det ligger i hvarje abstrakt principens natur, att den måste drivas till sin yttersta spets, innan allmän reaction inträder, så skall ett sådant streck i längden icke kunna försvaras, så vida man ej erkänner kyrkans auktoritet; det vill i detta fall säga, så vida man ej erkänner, att ett nu allmänt antaget namn bör bibehållas, *då ej andra grunder tillkomma*, äfven om ett äldre namn (vanligen osäkert eller ofullständigt beskrifvet) hos någon äldre, obscur författare kan uppsökas. Man kan i alla fall göra full rättvisa åt första upptäckaren; är det blott ett nytt namn, är det ingen ära värdt. Hvem skulle väl nu tilltro sig kunna omgöra alla skedda politiska orättvisor, eller återställa alla gamla förgätna ord i språket, som utträngts af nyare. I äldre tider tillerkändes alltid öfvervägande auctoritet åt större hufvudverk och klassiske författare, men vår demokratiska tid erkänner ej få aristokratiska grundsatser. De gamla Linnéanska släktnamnen hafva hittills varit temligen oantastade, men turen torde gälla dem förr än man väntar. I frågor om nyares antagande råder stor inconsequens t. ex. hvarföre återställa *Mertensia*, gifvet ett annat slägte, men ej det fullt ograverade *Lappula Moench**)?

*) Af fruktan, att de skulle missbrukas till namnvexling, vilje vi icke yppa en mängd förhållanden i denna väg, som för närvarande Botanister lyckligtvis synas obekante, men på det man må godtgöra en orättvisa mot en högt förtjent man genom förgätandet af slägtet *Palmstruchia*, Retz. Obs. Bot. pug. 1809 (= *Chaenostoma* Benth.), får jag anmärka, att jag visst anser numera olämpligt ombyta det sednare, öfverallt antagna (som skulle leda till namnbyte på en 50 växter), men att Bentham är förbunden egna vår högt förtjente landsman ett nytt slägte. — När man förändrade Linnés *Richardia* till *Richardsonia*, för att egna ett annat slägte åt den berömde *Richard*, hade det, i mitt tycke, varit lämpligare anse det äldre *Richardia* egnat honom och bildat ett nytt *Richardsonia*. Att man vill öfverflytta det allmänt antagna *Honkenya* Willd. Dec., Spr. till ett tvetydigt, af ingen samtida erkänt, slägte, lyckas lyckligtvis icke, sedan Ruprecht för detta framvisat ett ännu äldre; men från Linnéansk ståndpunkt är väl hela denna prioritetsjagt en löjlighet?

Vid tillämpningen af prioritetslagen på artnamnen för-
gäter man ofta just dess viktigaste grundsatser, — t. ex.
att ett artnamn ej kan förlora sin prioritet derigenom, att
slägtnamnet ombytes, ty antagandet af släkten är något kon-
ventionellt, men artnamnet något bestämdt *) — att en växt
måste bibehålla sitt namn, antingen den framställes som art,
underart eller afart, emedan åsigterna derom vexla fram och
åter **) — att man aldrig bör föredraga ett äldre, men ej
med säkerhet bestämdt artnamn, för ett nyare, klart och
säkert ***) — att man aldrig får byta om ett namn för ett
längesedan reduceradt homonym, så vida ej sistnämnde som art
återställes; då skulle i vissa stora släkten t. ex. *Agaricus*
vara omöjligt finna något lämpligt namn, som ej någon gång
föret varit gifvet en reducerad art †) — att man icke må
förlita sig på tryckningsåret på titelbladet, då ett och annat
år skiljer. I äldre tider citerade man alltid som källa ett
allmänt och tillgängligt arbete, ehuru författaren i smärre
skrifter föret bekantgjort detta namn; förbiseende detta har

*) I Lichenologien har man derföre börjat ej fästa afseende å slägt-
namnen i allmänna registren, utan blott artnamnen, t. ex. i Lichenogr.
Europ., *Koerber Lichenogr. Germ.*

**) Såsom Wahlenbergska varieteterna af *Carex limosa*; *C. spar-
siflora*, som af Wahlenberg länge utdelades som egen art (jag er-
höll den såsom sådan 1811 af nuvarande Biskop Agardh), och har detta
namn aldrig varit förgäta (se Steud. Nom.), fast Tausch af obekantskap
dermed benämnde en förkrympt form deraf *C. vaginata*. Många förfat-
tars under- och afarter äro bättre än andras arter, hvarföre skulle
då de förras namn alltid tillbakasättas?

***) T. ex. *Hieracium dubium* L. Att Linné så vanligast kallat
H. collinum och *glomeratum* är intet tvifvel, men diagnosen i Fl. Su.
editio I. tillhör någon bredbladig t. ex. *H. pratense* (som nu ock är
funnen i Upland), *H. Suecicum* eller *H. Auricula majus*. Att arten
aldrig var Linné klar, vittnar han sjelf — och evigt förblir en giss-
ning, hvilken han menat, troligast en hvar *Pilosella*, ej tillhörande
de antagne. Skulle namnet behållas för någon vore det *H. collinum*,
hvilken Vahl och Wahlenberg fixerat under detta namn!

†) Det är först i nyaste tider man tillgripit denna genväg för nöjet,
att bilda nya namn t. ex. *Hieracium rhodopeum* för *H. petraeum* Friew.;
men Hoppes *H. petraeum* är endast ett längsedan, äfven af Hoppe, för-
gätaet homonym. Innan namnvexling blifvit en modesak föll väl aldrig dy-
likt någon in; tvertom bibehöll man samvetsgrant namn äfven uppkomna
af falska synonymer t. ex. *Rubus horridus* Hn. (non Weih.), *Salix
acuminata* Smith. (non Hoffm.), *H. pumilum* Lap. (non W.) m. fl.
Här vore åtminstone någon, fast ej tillräcklig, grund för namnförändring!

man ofta uppgifvit ett namn yngre än det i verkligheten är. Gafve man sig tid jemföra rättelser och tillägg skulle man funnit, att namnet *Hieracium humile* Jacq. är af honom sjelf gifvet och vida äldre än *H. Jacquini* Vill. m. fl. Men ännu viktigare är, att kanna, att flera arbeten för bevarande af prioritet äro postdaterade ett och flera år t. ex. *L'heritiers* arbeten (och det samma säges om en nu lefvande utmärkt Botanists), under det fle talets, i synnerhet alla större arbeten af varaktigare värde äro i förläggarens intresse prædaterade ett och annat år ((få vi ej årligen i Sept. och Oct. böcker med följande år, som tryckningsår?)). Synnerligast gäller detta om större kopparsticksverk, som häftvis utdelas, t. ex. Svensk Botanik, Eng. Bot., men i äldre tider (då ej så mycket ovasende fördes om prioritet) fingo de alltid sista häftets utgifningsår å allmänna titelbladet. — Vi skola upplysa det med ett exempel. Den frågan: om prioritet tillkommer *Eriophorum capitatum* Host. eller *E. Scheuchzeri* Hopp., discuterades redan för 50 år sedan och afgjordes då enhälligt till Hosts förde^l. Ty att de tre första Volumerna af Hosts stora klassiska verk med 300 illuminerade tabeller i folio och i systematisk ordning, hvaruti *Eriophora* tillhöra början, *måste* en hvar inse, erfordra flera år för utgifvandet; och är försäkradt, att de flesta tabellerna voro graverade på 1790-talet och att början utkom 1800, fast 1804 står på allmänna titelbladet. Nyare, obekante med dessa förhållanden, antaga Hoppes namn, för årtalet 1800 på en flygskrift, utgifven för dagen, som ej jag och säkert få sett^{**}). Men man synes antagit som regel, att då frågan gäller namn efter personer prioritetens må tyst förbises t. ex. *Aster montanus* (= Richardsoni), *Erigeron atticus* (= Vil-

*) Ett likartadt förhållande inträffar då en annan skyndat publicera en ny art före upptäckaren, men under annat namn. Så t. ex. beskref Willdenow flera af Waldstein och Kitaibel upptäckta och bestämda arter under andra namn förr, än upptäckarnes egna blefvo bekantgjorde i det stora Planchverket: *Plantæ variores Hungariae*, hvars utgifvande under 1805—1809 års krig fördröjdes.

***) *Mertens* och *Koch*, som i Deutschl. Flora, först af vanlig förkärlek för Hoppes benämningar upptogo *E. Scheuchzeri*, uppgifva der, som skäl, icke *prioritet*, utan *E. capitati* mindre lämplighet, men då är *E. vaginatum* ännu olämpligare, om sådane skäl fingo gifva anledning till namnförändring.

larsii), *Hieracium humile* (= Jacquinii), *H. hispidum* (= Bocconeii Gr.) *Verbascum Thapsus* (= Schraderi), *Veronica persica* (= Buxbaumii), *Arabis stenopetala* Willd.! (= Gerardi) *Epipogium aphyllum* (= Gmelini), *Scirpus pungens* (= Rothii), *S. triquetter* (= Pollichii), *Carex arctica* (= Deimbollei; *C. arctica* Dew. yngre, och förlängst reduceradt) *C. alpina* (= C. Vahlii), *C. caespitosa* (= Drejeri), *C. praecox* Schreb. 1774 (= C. Schreberi; *C. praecox* Jacq. 1778 = stolonifera Ehrh.) *Sphaenopus divaricatus* (= Gouani); *Festuca pulchella* Schrad.! s. *nutans* Host, båda betydligt äldre och klarare än *F. Scheuchzeri*, utan all reson föredraget. Dessa blott af ett par familjer hämtade exempel skulle lätteligen mångdubblas. För min del skulle jag heldre antaga Wahlenbergs grundsats, att af tvenne namn, ett hämtadt af växten, ett efter person, bör det förre alltid föredragas; ty vetenskapens väl och framtid ligger oss mer om hjertat än personlig låfångas anspråk. Och hvad skall en framtid med dessa stumma ljud? den odödlighet, de låfva, är en skuggas utan medvetande. Vi hafva anfört ofvanstående endast som ett ringa bevis på inconsequencerna i tillämpningen af den abstrakta prioritetsprincipen, men en hvar med vetenskapens historia och litteraturen närmare bekant, måste ock afskräckas för consequenserna. Ty man må icke tro, att det är nog med att jämföra *de citerade* synonymernas datum (utan närmare granskning kan man derigenom råka mycket illa ut); det finnes en mängd förgätna och obestämda att uppsöka; man borde därför öfverlåta detta till Monografer, som fullständigt uttömt litteraturen; som förstå uppfatta förhållanderna konkret och pröfva det lämpligaste i hvarje fall. Så har jag i Monograph. Hierac. efter strängaste prioritetsprinciper, sökt conservera, när möjligt, äldsta namnen! Men man skulle öfver allt råka i en värre labyrinth, om det lyckades återställa alla de äldsta namnen genom deras ovisshet! Må man uppslå Allioni Fl. Ped.; der finnas hela sidor t. ex. pag. 270, med nya artnamn, som man nu för prioriteten åter upptagit framför nyare säkra; men Allioni har sjelf ej anfört ett ord till deras bestämmande, utan endast äldre synonymer; men hvem vet om dessa afse den växt han menat? hvem skall afgöra hvilken han menat, då synonymerna tillhöra olika? Den abstrakta prioritetsprincipen, ehuru mindre

rationell, må för det närvarande och framtiden antagas; men denna nya, antilionéanska lag kan icke, emot alla rättsgrunder, tillerkännas retroactiv giltighet.

2. A Monograph of the British Hieracia

by

JAMES BACKHOUSE, jun.

York 1856.

Efter utgifvandet af E. Fries' *Monographia Hieraciorum* har i de flesta länder i Europa börjat ett lifligare och noggrannare studium af detta, hufvudsakligen Europeiska växtslägte, hvilket allt sedan *Linnés* tid vanligen blifvit förbisedt. Om man ock måste erkänna, att arterna hos äldre författare voro allt för kollektiva, så öfvergår man nu stundom till en motsatt ytterlighet. Så t. ex. åtskiljer *Jordan* icke mindre än 90 nya arter i Frankrike, utaf hvilka största delen tillhör *H. boreale*, *H. vulgatum* och *H. pallidum*. Att likväl *H. alpinum* L. et Auct. ej utgör en enda art, utan en egen grupp, innefattande en mångfald af arter, är utan allt tvifvel, och har länge varit insedt, ehuru det varit omöjligt klart urskilja dem efter hemförda torkade exemplar. Författaren till ofvan anförda arbete, hvilket utan tvifvel är det viktigaste, som i sednare år utkommit öfver detta svåra slägte, har specielt egnat denna grupp sin uppmärksamhet och ett mångårigt studium i naturen, samt dessutom uppdragit samtliga arter af frö i trädgårdsjord, hvarigenom han lyckats fastställa de utmärktaste former, som i ifrågavarande arbete upptagas som egna arter. Att största delen af dessa troligen finnes i Skandinavien och ännu en och annan utmärkt form återstår att urskilja, hafva vi vid jemnförelse af en fullständig samling af de i detta arbete upptagna arter, meddelad af författaren sjelf, blifvit fullt öfvertygade om. Vi hafva derföre ansett af stor vikt, att till ledning för fjällbesökande botanister meddela författarens diagnoser på arterna af *H. alpini* grupp, och tillika uppräknat samtliga i England funna arter.

Engelska floran är onekligen den artfattigaste så väl på Hieracier, som Phanerogamer i allmänhet, bland samtliga

Europas större flor-områden. Af *Pilosellæ* förekommer endast en art, *H. pilosella*; af *Cerinthoideæ* tillkommer visserligen ett par (*H. cerinthoides* och *H. iricum*), som saknas hos oss, men ingen enda af de öfriga Aurellæ tillhöra England, ehuru både *H. villosum* och *H. amplexicaule* förr funnos upptagna i Engelska floran. *Pulmonareæ* äro artrikare, men knappast någon bland dem är egendomlig för England och just våra utmärktaste arter synas saknas. Fullständigast äro *Accipitrinæ* representerade; denna grupps arter äro också lättast att bestämma. Af *H. gothicum* bildar författaren en egen afdelning, *Pseudo-accipitrinæ*, under *Pulmonareæ*, såsom öfvergående till *Accipitrinæ*, och af *H. tridentatum* likaledes under *Accipitrinæ* en, *Pseudo-pulmonareæ*, emedan den bildar en öfvergång till *Pulmonareæ*. Enligt Upsala Bot. Trädgårds frökatalog för 1853 utgöra så väl dessa, som *H. norvegicum*, *H. Dovrense* och *H. Lapponum* en egen grupp, *Pseudo-Accipitrinæ* bland *Pulmonareæ*, dels med dels utan rotblad. Karakteren på *Pulmonareæ* är, att de inre holkfjällen äro tillspetsade, men hos alla egentliga *Accipitrinæ* äro de trubbiga. Vidhåller man denna karakter måste *H. rigidum* och *H. æstivum* bibehållas under *Accipitrinæ* och deras skillnad från *Pseudo-Accipitrinæ* blir klar.

Efter dessa korta anmärkningar vilja vi lemna en öfversigt af Hr Backhouse' Hieraciū monografi.

I. *Piloselloidea*. — Skottalstrande. Stjeln stängellik. Achenier små, föga strimmiga, i toppen naggade. Fruktfjun af lika långa, ganska mjuka hår.

a. *Pilosellæ*. — Stängel bladlös eller med ett blad. Inre holkfjäll spetsiga.

1. *H. Pilosella* L.

b. *Auriculæ*. — Stjeln med blomqvast i toppen. Inre holkfjäll trubbiga.

2. *H. aurantiacum* L.*).

II. *Pulmonarea*. — Rotblad qvarsittande; växten bildande bladrossetter kring roten mot hösten. Holk afbrutet och oregelbundet tegellagd. Achenier korta, afstympade, icke

*) Förekommer endast förvildad i England.

naggade i toppen, strimmiga. Fruktfun af olikstora, styfva hår.

a. *Alpinæ*. — Holk långhårig eller silkesluden: yttre holkfjäll slaka; de inre tillspetsade eller spetsiga. Blommor på yttre sidan håriga, i spetsen mer eller mindre cilierade. Stjolk med ett eller få blad eller bladlika blomskärmar.

3. *H. alpinum*. Mörkgrön. Stjolk enblommig, hårig, flockullig. Rotblad äggrundt-spadlika, trubbiga eller något spetsiga, glest trubbtandade, på öfre sidan nästan glatta, afsmalnande till bladskaft. Stjolkbladen lancettlika eller jemnbredt-lancettlika. Holken halfrund, tätt beklädd med temligen långa, vid basen svarta hår. Holkfjäll få, breda, tillspetsade, slaka; de yttre nästan trubbiga. Blommorna håriga på yttre sidan, korthåriga *) i spetsen Stift gult.

H. alpinum L. et Auct. (till en del). Förekommer på granitfjäll 3—4000 fot öfver hafvet.

4. *H. holosericeum*. Grön. Stjolk enblommig, långhårig, silkesluden. Rotblad spadlika eller jemnbredt-lancettlika, trubbiga, helbreddade, håriga på båda sidor, afsmalnande till vingade bladskaft. Stjolkblad små, lika blomskärmar. Holk kagellik, ganska långhårig af hvita, silkeslena hår. Yttre holkfjäll breda, trubbiga, ganska slaka; de inre jemnbreda, spetsiga, tilltryckta. Blommor håriga på yttre sidan, i spetsen tätt cilierade. Stift gult.

På fjäll vid 2—3500 fots höjd.

5. *H. eximium*. Grön. Stjolk utdragen, en- eller fåblommig, hårig, flockullig, borstbärande. Rotblad lancettlika, spetsiga, groft tandade eller nästan helbreddade; på begge sidor håriga; afsmalnande till vingade bladskaft. Stjolkblad små, jemnbreda eller jemnbredt-lancettlika. Holk vid basen afstympad, långhårig af vid basen svarta, temmeligen silkeslena hår. Holkfjäll talrika, jemnbreda, afsmalnande, spets-

*) Författaren brukar högst sällan termen cilierad, utan i dess ställe »pilose at the tips», emedan i de flesta fall håren äro fästade nära eller tätt till, men aldrig i sjelfva kanten.

siga; de yttre små, slaka. Blommor håriga på yttre sidan, i spetsen cilierade.

α. eximium. Stjolk utdragen. Rotblad lancettlika. Stift blyfärgadt. *H. villosum* E. B. t. 2379.

β. tenellum. Stjolk kortare, mera späd. Rotblad lancettlika eller jemnbredt-lancettlika. Stift gult.

Förekommer 2000—3000 fot öfver hafvet.

6. *H. calenduliflorum.* Grön. Stjolk enkel eller grenig, en- eller få-blommig, hårig, flockullig, borstbärande. Rotblad bredt äggrundt-spädliska, trubbiga, typiskt nästan cirkelrunda, hvasst tandade, på båda sidor håriga, afsmalnande till vingade bladskaft. Stjolkblad ganska små, jemnbredt-lancettlika. Holk vid basen rundad, luden utaf mjuka, vid basen svarta, silkeslena hår. Holkfjäll afsmalnande, spetsiga; de yttre slaka. Blommor håriga på yttre sidan, i spetsen cilierade. Stift blyfärgadt.

b. Nigrescentes. — Holk luden eller hårig; holkfjäll tilltryckta eller några få af de yttersta slaka. Blommor nästan eller alldeles utan hår på yttre sidan, kort-håriga eller nästan glatta i spetsen.

7. *H. gracilentum.* Grön. Stjolk bladrik, en- eller få-blommig, korthårig, flockullig, borstbärande. Rotblad lancettlika eller aflängt-spädliska, nästan trubbiga, glest tandade, håriga eller nästan glatta, afsmalnande till bladskaft. Stjolkblad stora. Holk buktig, rundad eller kägellik vid basen, svart af mjuka, sammetslena hår och borst. Holkfjäll breda, tillspetsade, tilltryckta, flockulliga i spetsen; de yttre slaka. Blommor nästan glatta på yttre sidan, föga håriga i spetsen.

H. alpinum var. *melanocephalum* (till en del).

H. alpinum Fl. D. t. 27. — (Denna endast på Dovrefunna utmärkta art, redan för flera år sedan urskiljd af Prof. Blytt, är lätt åtskiljd och liknar i hög grad *H. glanduliferum*, till hvilken nämnde figur cit. af Frölich.)

Växer 2500—4000 fot öfver hafvet.

8. *H. globosum*. Blågrön eller grön. Stjolk en- eller få-blommig, flockullig, föga hårig. Rotblad äggrunda eller äggrundt-spädlåka, något spetsade eller trubbiga, helbreddade eller tandade, glatta på öfre sidan, afsmalnande till bladskåft. Blomknoppar klotrunda. Holk vid basen rundad, slutligen klotformig, mörk af korta, vid basen svarta hår. Holkfjäll talrika, jemnbreda, afsmalnande, spetsiga, tilltryckta. Blommor på yttre sidan nästan glatta, glatta eller temmeligen håriga i spetsen. Stift gult.

Förekommer vid 2500—4200 fots höjd.

9. *H. nigrescens*. Grön. Stjolk enkel eller grenig, en- eller få-blommig, flockullig. Rotblad äggrunda eller lancettlika, groft och oregelbundet tandade, föga håriga eller nästan glatta på öfre sidan med smala bladskåft. Stjolkblad få, lancettlika eller aflånga, kort skåftade. Holk vid basen äggrund, mörkgrön, luden af mjuka, vid basen svarta hår. Holkfjäll breda, tillspetsade; de yttre trubbiga, flockulliga i spetsen. Blommor glatta på yttre sidan, i spetsen korthåriga. Stift sotbrunt.

H. nigrescens. Willd. Fries Symb. p. 404.

Förekommer vid 2—3000 fots höjd.

40. *H. lingulatum*. Grön. Stjolk enkel eller grenig, få-blommig. Rotblad lancettlika eller aflånga, spetsade, småtandade eller tandade, grofhåriga på öfre sidan med korta skåft. Stjolkblad få, lancettlika eller äggrundt-afsmalnande, spetsiga, oskåftade. Holk bred, slutligen vid basen afstympad, ganska mörk af mjuka, vid basen svarta hår. Holkfjäll raka, breda, afsmalnande, spetsiga. Blommor föga håriga vid spetsen. Stift blyfårgadt.

Vid 4500—2500 fots höjd.

41. *H. senescens*. Grön. Stjolk enkel med få blad och blommor på speda, uppstigande skåft. Rotblad elliptiskt-lancettlika, småtandade eller glest och tydligt tandade, håriga, skåftade. Stjolkblad jemnbredt-lancettlika, afsmalnande till smala bladskåft. Holk vid basen äggrund, tätt täckt af vid basen svarta

hår och borst. Holkfjäll i spetsen nedböjda, afsmalnande, tillspetsade, flockulliga vid spetsen. Blommor vid spetsen korthåriga.

H. atratum v. *ramulosum* Fr. Symb. p. 105?

12. *H. chrysanthum*. Grön. Stjolk en- eller fåblommig, hårig, flockullig, borstbärande. Rotblad ägg-runda, spetsiga, hvasst, oregelbundet och groft tandade, håriga med långa skaft. Stjolkblad jemnbredt — lancettlika eller syllika, skaftade. Holk vid basen rundad, grön eller ganska mörk, med korta, svarta sammets-hår och borst. Holkfjäll talrika, i spetsen nedböjda, jemnbreda, afsmalnande, spetsiga, de yttre små, temmeligen slaka. Blommor nästan glatta.

β. microcephalum. Stjolk enkel med en eller få blommor på upprätta eller något hängande skaft. Blad tandade eller nästan helbreddade. Holk omvändt — bägarlik, mörk. Stift gult eller dunkelt blyfärgadt.

H. atratum. Fries. Symb. p. 105.

13. *H. cerintoides* L. *)

14. *H. iricum* Fr. Symb.

c. *Pallidæ*. — Holk mer eller mindre hårig. Holkfjäll tilltryckta. Blommor utan hår på yttre sidan, nästan eller helt och hållet glatta vid spetsen.

* Stift gult, sällan med ganska små, bruna (*fuscus*) hår.

15. *H. pallidum* Biv. 16. *H. lasiophyllum* Koch **).

17. *H. Gibsoni* ***) Koch. 18. *H. argenteum* Fr. 19. *H. nitidum* Backh. 20. *H. aggregatum* Backh. †).

** Stift mer eller mindre blyfärgadt.

*) Hit citerar förf. äfven *H. Anglicum* Fr., men denna är upptagen på sid. 58 som en dubiös art under namn af *H. obtusifolium* Backh.

**) Beskrifningen öfverensstämmer icke med autentika exemplar af Koch.

***) *H. Gibsoni* är = *H. cæsium β hypochæridis* Fr. Symb. p. 113. Denna art eller form är icke funnen i Skandinavien.

†) *H. bursæfolium* Frol. och Fr.

21. *H. murorum* L. Fr. 22. *H. caesium* Fr. 23. *H. stelligerum* *). 24. *H. vulgatum* Fr.

d. *Pseudo-accipitrinæ*. Holk nästan glatt. Rotblad vanligen bildande en rosett under vintern, men sällan quarsittande, då växten blommar.

25. *H. gothicum* Fr.

III. *Accipitrina*. — Utan verkliga rotblad. Mot hösten bildande vid basen af stjelken tätt med knoppar, hvilka nästa år gifva bladiga stjelkar. Holkljäll i många rader. Fruktfjun af styfva, olikstora hår.

a. *Pseudo-pulmonarææ*. — Tillfalligtvis bildande små rosetter, lika dem hos *Pulmonarææ*, men som icke quarsitta under vintern.

26. *H. tridentatum* Fr.

b. *Aphyllopodæ*. — Aldrig bildande quarsittande rosetter. * Blommor föga håriga eller nästan glatta vid spetsen.

27. *H. prenanthoides* All. 28. *H. strictum* Fr.

** Blommor glatta vid spetsen.

29. *H. umbellatum* L. 30. *H. crocatum* Fr. 31. *rigidum* Hitm. 32. *H. corymbosum* Fr. 33. *H. boreale* Fr. E. P. Fries, fl.

Litteratur-öfversigt.

Såsom specimen för den lediga Adjunkten i Lund har Mag. Doc. *M. Lindblad* utgifvit en afhandling: *Om tillvaron af ett centrum i naturliga grupper såväl inom Djur- som Växtverlden*. 35 sid. 4:o med 7 Pl. Likaledes har Mag. Doc. *F. Areschoug* såsom specimen för samma plats utgifvit: *Groddknopparnes Morfologi och Biologi*. 49 sid. st. 4:o med 7 Tab.

För Filosofiska gradens erhållande vid 1857 års promotion i Upsala hafva flera Botaniska disputationer blifvit utgifna; af dessa äro redan utförligare omnämnda Mag. *N. C. Kindbergs* (i *N.* 2 af denna tidskr.) och Mag. *Fr. Björnströms* (i *Bot. Not.* 1856 *N.* 12). För de öfriga skola vi

*) Är med säkerhet icke den äkta, utan troligen en variet. af *H. plumbeum*.

äfven försöka lemna en utförligare redogörelse, i detta nummer medgifver uttrymmet endast med få ord anmäla:

L. E. P. FRIES: Anteckningar öfver svamparnes geografiska utbredning. 22 sid. 8:o.

Då man öfver detta ämne hittills endast egt spridda uppgifter, har jag sökt samla tillhoppa, hvad man i detta ämne förut känt och ordna det efter allmänna grunder. Skiljaktigheterna från de fullkomligare växternas utbredning har jag trott mig finna deruti, att då bland de sednare det är hufvudsakligen värmen, som bestämmer vegetationens olikheter, är det för svamparne nederbörden och luftens fuktighet. Ehuru man vanligen för den högre värmegraden anser de tropiska länderna artfattiga, så hafva vi sökt visa, att detta icke är förhållandet i de tropiska urskogarne, der fuktigheten är synnerligen stor; äfvensom att en yppig svampvegetation i dessa länder träffas, vanligen 5,—8,000 fot öfver hafvet, hvarest skogsregionen begynner. Så är förhållandet på Java, Himalaya o. s. v. Att svamparne äro mindre afvikande efter värmegraden och mera likformigt fördelade emellan olika länder, beror äfven deraf, att bästa svamptiden infaller i olika trakter under olika årstider så t. ex. i Neapel i Dec., i det öfriga södra Europa vanligen i Nov., i Tyskland i Oct. och hos oss i Sept., hvarunder temperaturen blir i dessa länder ungefär lika. Endast bland de högre svamparne har jag kunnat lemna en i det speciella gående jämförelse, emedan de lägsta svamparne ännu äro föga kända, då de i allmänhet förbises af i de extra-europeiska länderna resande Botanister.

2. TH. M. FRIES: De Stereocaulis et Pilophoris commentatio. 42 sid. 8:o.

Genom den nya riktning Lichenologien nu erhållit, är att hoppas, att den skall vinna icke blott i omfång, utan äfven i klarhet och bestämdhet. Genom mikroskopiska undersökningar har man funnit ganska viktiga skiljemärken af sporernas form och bildning, hvarigenom man vinner en objectiv grund för bestämmandet af släkten och arter, som hittills varit mest beroende af ett utbildadt natursinne. Det

torde likväl kunna sättas i fråga, om man icke äfven inom Lichenologien dervid gått till öfverdrifven ytterlighet i slägters och arters åtskiljande (hvilket är alla äldre Lichenologers åsigt), och lämpligast varit, att dröja med de tallösa, nya släktenas bildande till dess man undersökt samtliga arterna. Ty i de nyare Lichenologiska systemerna hafva de extra-europeiska lafvarne blifvit förbisedda, hvilkas närmare kännedom betydligt måste modifiera åsigtorna — möjligtvis också visa, att man icke obetingadt kan fortgå i det mikroskopiska släktbestämmandet. — Närvarande afhandling, som egentligen endast är ett sammandrag af en utförlig, till Kongl. Vet. Societeten härstades inlemnad afhandling jemte tabeller, lemnar en fullständig beskrifning af såväl Europeiska som extra-europeiska arterna, tillhörande detta vackra och naturliga släkte, hvilket jemte *Usnea* står på högsta utvecklingsgraden inom denna familj. Genom tillgång icke blott till Prof. Fries herbarium, utan ock genom förbindelse med de flesta Tyska, Franska, Engelska och Amerikanska Lichenologer har författaren haft tillgång till ett rikare material, än vanligen är fallet, hvarföre alla säkert kända arter kunnat fullständigt analytiskt beskrivas. Såsom sådana upptagas 23 arter, af hvilka 9 (alla extra-europiska) äro nya, hvarjemte flera mindre kända äro upptagna som underarter. För äldre tidens litteratur i detta ämne är fullständigt redogjort. — Ett nytt släkte, stående emellan *Stereocaulon* och *Cladonia* framställes, nemligen släktet *Pilophorus* med trenne arter. Detta är i sina biologiska förhållanden så utmärkt, att det äfven efter äldre åsigtter måste bilda ett eget släkte. Af detta har förut icke någon art varit känd från Europa, men äfven i Norrige har en art, *P. robustus*, af Prof. Plytt blifvit upptäckt på fuktiga klippor vid Austa-elv vid Aamodt i Österdalen. Den är icke blott den mäst utbildade arten i släkten, utan en verklig prydnad för Skandinaviens Flora.

E. P. Fries, fil.

Personal-Notiser.

Enligt underrättelser från Köpenhamn har frågan om Botaniska professionens återbesättande efter Prof *Liebman* blifvit afgjort genom den sammans fördelning, så att före-

fäsningskyldigheten tillfallit Dr. *Oerstedt*, vården af Botaniska Trädgården och utgifvandet af *Flora Danica* Herr *J. Lange* samt tillsynen af Botaniska Museum Dr. *Diedrichsen*. På ett lyckligt sätt har derigenom frågan blifvit löst och hvardera af desse trenne utmärkte män erhållit den sig næst passande verkningskrets.

Äfven i år hafva flera Botanister företagit mer eller mindre långväga resor. Af dessa böra vi först nämna Prosten Dr. *Stenhammar*, som begifvit sig till Öland och Gottland i sällskap med Mag. *M. Floderus* och Studeranden *O. R. Fries*, hufvudsakligen för att undersöka lafvegetationen. Till Dovre, denna guldgrufva för Botanister, hafva Mag. *C. och R. Hartman* samt Mag. *Kindberg* styrt sin kosa; Mag. *N. J. Scheutz* undersöker för reseföreningens räkning norra Skåne; Studeranden *Linnarson*, V.Göth., har erhållit Kniggeanska resestipendium för undersökningar i S. Skåne; Kammarskrifvare *Ankarcrona* besöker Öland, samt slutligen har Utgifvaren af denna tidskrift rest till Nord Cap och Varanger fjord, hvilket redan är omnämndt i föregående nummer.

Strödda Underrättelser.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinavians Flora.

Utom några af de Herrar, hvilka till föregående Nr: lemnat bidrag i detta afseende, har Mag. *R. Fristedt* godhetsfullt meddelat några; deras namn äro som vanligt vid de af dem funna arterna endast utmärkta med initialbokstäfverna.

Petasites frigida (L.) Allmän öfver hela Jemtl. *E. A. S.*
Centaurea Cyanus L. S. Jemtl. allmän upp till Fölinge och Ström. *E. A. S.*

— *Jacea* L. Jemtl. här och der upp till Ström. *E. A. S.*
Cirsium lanceolatum Scop. Jemtl. upp till Hammerdal. *E. A. S.*
Succisa pratensis K. Ångerm. Själevad S:n. *V. II.*

Lonicera Xylosteum L. Jemtl. Ström vid Risselåsberget, Hammerdal vid Fyråsberget, Frösön vid Östberget. *E. A. S.*

Campanula patula L. Jemtl. Liths S:n vid Klöstenäs. *E. A. S.*
Lobelia Dortmanna L. Jemtl. Håsjö S:n. *Amrén.*

Plantago lanceolata L. i Jemtl. endast funnen vid Östersund. *E. A. S.*

Acer platanoides L. Stugu S:n (Hartmans uppgift att Stuguskogen ligger i Bergs S:n är oriktig. Hülphers uppgift om de trädsorter, som i orten förekomna, gäller neml.

- hela Jemtl., ehuru den influtit i beskrifningen öfver Bergs S:n.) *E. A. S.*
- Reseda luteola* L. Smål. Harby gästgifvaregård i Ljungby S:n. *N. J. S.*
- Pulsatilla pratensis* (L.) Smål. Alsheda tillsammans med *Pulmonaria angustifolia*. *N. J. S.*
- Aconitum Lycoctonum* L. Ångerml. Arnäs S:n. *V. H.*
- Delphinium Consolida* L. Jemtl. Brunflo S:n vid Backen, en gång funnen. *E. A. S.*
- Arabis arenosa Scop. v. borealis* Fr. Smål. Kraksmåla på berg v. om kyrkan. *N. J. S.*
- Hypericum montanum* L. Smål. Kråxhult vid Vattenlösa. *N. J. S.*
- Viola biflora* L. Ångerml. Björna S:n. *V. H.*
- Drosera longifolia* L. — obovata Koch. Södermanl. Årdala S:n vid Kiviken. *R. Fr.*
- Agrostemma Githaga* L. v. *nana* Smål. Påskallevik. *N. J. S.* En helt och hållet tillfällig form.
- Sagina stricta* Fr. Smål. Påskallevik. *N. J. S.*
- Ribes nigrum* L. Ångerml. Själevad och Arendsjö S:n. *V. H.*
- Potentilla rupestris* L. Smål. Skirö och Skede S:r. *N. J. S.*
- *norvegica* L. Jemtl. Stugu S:n samt vid Östersund. *E. A. S.*
- *collina* *Lehm.* Smål. På en sandbacke $\frac{1}{8}$ mil v. om Staby i Högsby S:n. *N. J. S.*
- *incana* *Mönch.* Smål. Mörlunda, Högsby, Hvetlanda, Alsheda, Ökna, Skede, Skirö, Nye, Kraksmåla, Elghult och Dädesjö S:r. *N. J. S.*

— Många nya saker äro ganska gamla. Prof. *Ehrenberg* upptäckte på Sinai en ny *Lantana*, af hvilken efter allmänna berättelsen bland folket *Moses* skall hafva skurit sin staf. För få år sedan upptäckte *Galeoti* i Mexico en ny art *Ek*, *Quercus insignis*, som likväl från längre tid tillbaka odlats i härvarande frigidarium utan namn.

— Af Svenska växter, troligen osedde lefvande af de flesta Svenska Botanister, blomma för närvarande i Upsala Botaniska trädgård *Arnica alpina*, *Artemisia norvegica*, *Sagina nivalis*, *Potentilla a'pestris ternata* *H. Christ.* (egen art, fullkomligt lik *P. chrysocraspedia* *Lehm.*, men utan det gula silkesluddet i kanten, *Trisetum agrostideum*, *Wahlbergellae*, *Blyttia* m. fl.

Annons.

Hos Utgifvaren af denna tidskrift är till försäljning inlemnadt ett i pappersband inbundet fullständigt exemplar af *Mohls* och *Schlechtendals* *Botanische Zeitung*, 14 årgångar från och med den första, utgifven år 1843, till och med den af år 1856. Priset är 80 R:dr B:co. (Hvarje årgång kostar i bokhandeln 10 R:dr 20 sk. B:co).